

บทที่ 2

การสร้างตัวละครสการ์เล็ตต์

นวนิยายอเมริกันเรื่อง *Gone with the Wind* ของ มาร์กาเรต มิตเชลล์ หรือที่คนไทยรู้จักกันในนามว่า *วิมานลอย* นับเป็นนวนิยายอมตะเล่มหนึ่งในวงวรรณกรรม เห็นได้จากยอดจำหน่ายในปัจจุบันประมาณ 300,000 เล่มต่อปี สถิติของความนิยมในอดีตมีการบันทึกข้อมูลดังนี้ ในด้านรางวัล *วิมานลอย* ได้รับรางวัลหนังสือแห่งชาติ (National Book Awards) และรางวัลพูลิตเซอร์ (Pulitzer) ในปี ค.ศ. ค.ศ. 1937¹ (พ.ศ. 2480) ในด้านยอดจำหน่าย สามารถจำหน่ายได้ 1.5 ล้านเล่มในปีแรกของการวางตลาด และ 25 ล้านเล่มสำหรับฉบับแปลเป็นภาษาต่างๆที่มีถึง 27 ภาษาในปัจจุบันนี้ *วิมานลอย* ฉบับปกแข็ง ยังคงขายได้ปีละ 50,000 เล่มต่อปี และ ฉบับปกอ่อน ปีละ 250,000 เล่ม² จากข้อมูลข้างต้น เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าความนิยมของผู้อ่านที่มีต่อ *วิมานลอย* ยังคงมีอยู่ และคาดว่าจะมีตลอดไป ความนิยมใน *วิมานลอย* ที่ยาวนานนั้น เกิดขึ้นจากองค์ประกอบหลายๆส่วน ไม่ว่าจะเป็นตัวบทนวนิยายเอง หรือภาพยนตร์ *Gone with the Wind* ซึ่งสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1939 (พ.ศ. 2482)

สำหรับตัวบทนวนิยาย สิ่งที่เห็นได้เด่นชัดคือ ความยาวของนวนิยายที่มีถึง 1,000 กว่าหน้า ซึ่งมาร์กาเรต มิตเชลล์ ประพันธ์ด้วยความอุตสาหะเป็นเวลาใช้เวลากว่า 10 ปี กล่าวคือ เธอเริ่มต้นเขียนในปี ค.ศ. 1926 (พ.ศ. 2469) และส่งมอบต้นฉบับที่เสร็จสมบูรณ์แก่ แฮโรลด์ เลธรัม (Harold Latham) รองประธานและบรรณาธิการของบริษัทสำนักพิมพ์ แมคมิลแลน (Macmillan Company)³ ในปี ค.ศ. 1936 (พ.ศ. 2479) มาร์กาเรต มิตเชลล์ได้เขียนเนื้อหาส่วนใหญ่เสร็จตั้งแต่ปี ค.ศ. 1929 (พ.ศ. 2472) ในช่วงระยะเวลาที่เหลือ 7 ปีนั้นเป็นการแก้ไขปรับปรุงรวมถึงการเลือกชื่อของตัวละครและชื่อเรื่อง⁴

¹ Pauline Bartel, *The Complete Gone with the Wind Trivia Book* (Dallas : Taylor Publishing Company, 1989), p.15.

² Ibid., p.1.

³ Anne Edwards, *Road to Tara*. (New York: Ticknor & Fields, 1983), p.3.

⁴ สุทธภากร สันติธวัช, กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน, และ สุกิจ ผูกพันธุ์, *เกร็ดตำนานวิมานลอย* (กรุงเทพฯ : แพรวเอนเตอร์เทน, 2542), หน้า 16.

ความยาวนานในการประพันธ์มิใช่เป็นเพียงเหตุผลเดียวที่ทำให้นวนิยายเล่มนี้ยิ่งใหญ่และเป็นที่จดจำ ดังที่ได้กล่าวข้างต้นว่า นวนิยายเรื่องนี้เป็นผลงานที่มาร์กาเรต มิตเชลล์ประพันธ์ขึ้นด้วยความอุทิศความละเอียดในการบรรยายเหตุการณ์ ฉาก หรือแม้กระทั่งเครื่องแต่งกายของตัวละคร เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ามาร์กาเรต มิตเชลล์ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างมากมาย อีกทั้งจากการศึกษาประวัติของมาร์กาเรต มิตเชลล์ ก็พบว่าเธอได้สะสมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ภาคใต้ สงครามกลางเมือง และชีวิตของชาวภาคใต้ของสหรัฐอเมริกาในช่วงก่อนและหลังสงครามมาตั้งแต่เยาว์วัย

ประเด็นที่น่าสนใจประการหนึ่งคือการสร้างตัวละคร มาร์กาเรต มิตเชลล์ได้สร้างตัวละครเอกหญิงที่เป็นที่จดจำของผู้อ่านคือ สการ์เลตต์ โอฮารา (Scarlett O'Hara) ซึ่งแตกต่างไปจากในวรรณกรรมหรือนวนิยายอื่นๆ ในยุคศตวรรษที่ 19 ซึ่งตัวละครเอกหญิงจะมีคุณสมบัติของกุลสตรีสวยงาม อ่อนหวาน เป็นแม่บ้าน อ่อนแอและต้องพึ่งพาผู้ชาย

จากประโยคที่เปิดเรื่องว่า "Scarlett O'Hara was not beautiful but men seldom realized it when caught by her charm(...)." ⁵ ทำให้เข้าใจได้ว่าเธอไม่ใช่คนสวยแต่เป็นคนที่มีความเสน่ห์ และเมื่ออ่านทั้งเรื่องก็จะพบว่า เธอไม่ใช่ผู้หญิงที่มีเสน่ห์แต่เพียงด้านจิตท่าทางเท่านั้น พฤติกรรมของเธอ กลับสร้างความน่าตื่นเต้นหรือแม้กระทั่งน่าตระหนกให้กับผู้อ่านด้วยเช่นกัน เช่น การที่เธอเป็นฝ่ายบอกรักแอสเลย์ก่อน การเดินร่ำในที่สาธารณะในขณะที่ยังไว้ทุกข์ การแต่งงานกับคู่หมั้นของน้องสาว รวมถึงการเข้าบริหารกิจการโรงเลื่อยด้วยตนเอง เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ใหม่และแหวกกฎเกณฑ์มากสำหรับสตรีในยุคสงครามกลางเมือง จนถึงสมัยของมาร์กาเรต มิตเชลล์ เป็นไปได้ว่ามาร์กาเรต มิตเชลล์ได้รับอิทธิพลจากสภาพเหตุการณ์สังคมในยุคนั้น กล่าวคือ ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 ประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก อุตสาหกรรมเจริญเติบโตและแผ่ขยายไปทั่วประเทศ มีอิทธิพลต่อแนวคิดของผู้คนให้มุ่งเน้นไปที่วัตถุและผลกำไรเป็นสิ่งสำคัญ มีการใช้เครื่องจักรกล วิทยาการสมัยใหม่ ประชากรที่อพยพมาจากประเทศอื่นๆ เพิ่มขึ้น ระบบการศึกษามุ่งเน้นการนำไปใช้ และมีการให้การศึกษแก่สตรีอย่างเต็มรูปแบบ ⁶ อีกทั้งยังเป็นยุคที่สตรีอเมริกันเรียกร้องสิทธิทางการเมือง (Suffrage) ⁷

⁵ Margaret Mitchell, *Gone with the Wind* (London : Pan Books, 1974), p. 5. ผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงข้อความจากฉบับตีพิมพ์นี้โดยตลอด พร้อมกับระบุเลขหน้าไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่ยกมาประกอบการวิเคราะห์

⁶ ฉันทนา ไชยชิต, *วรรณคดีอเมริกัน ศตวรรษที่สิบเก้าระยะปลายถึงศตวรรษที่ยี่สิบระยะต้น ประวัติและวิเคราะห์ (ภาคที่หก-บทที่หนึ่ง)* (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 1-17.

เมย์เบล มารดาของมาร์กาเร็ต มิตเชลล์ สนใจกิจกรรมนี้มาก เห็นได้จากเหตุการณ์ครั้งหนึ่งที่มีการปราศรัยของผู้นำองค์กรเรียกร้องสิทธิทางการเมืองของสตรี ขณะนั้นคนเลี้ยงของมาร์กาเร็ต มิตเชลล์ ล้มป่วยลง แต่เมย์เบลไม่ยอมพลาดฟังการปราศรัยครั้งนี้ เธอถึงกับพาลูกสาวเล็กๆ ไปด้วย⁷ จากแนวคิดของสตรีที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย รวมไปถึงการมีมารดาที่เป็นนักสิทธิสตรีล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการสร้างตัวละครของสการ์เลตต์

ดังที่ได้กล่าวข้างต้นว่า ตัวละคร สการ์เลตต์ โอฮาราเป็นตัวละครที่น่าสนใจ ทั้งในแง่ของตัวละครเองรวมถึงที่มาของการสร้างตัวละคร ทั้งนี้สืบเนื่องจากการศึกษาอัตชีวประวัติของมาร์กาเร็ต มิตเชลล์ ผู้วิจัยพบว่ามีคล้ายคลึงกันอยู่บ้าง ระหว่างชีวิตของมาร์กาเร็ต มิตเชลล์ และสการ์เลตต์ ดังนั้นในขั้นต้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์การสร้างตัวละครสการ์เลตต์ และนวนิยาย *วิมานลอย* ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างนักเขียนและนวนิยายโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์

ในการใช้ทฤษฎีจิตวิทยาศึกษาวรรณกรรมนั้น นอกเหนือไปจากการใช้วิเคราะห์ตัวละครในแง่ความสมจริงหรือเนื้อหาแล้ว ทฤษฎีจิตวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีจิตวิทยาวิเคราะห์ของฟรอยด์เป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนักเขียนกับวรรณกรรม ซึ่งจะสามารถให้คำตอบเกี่ยวกับแรงบันดาลใจ หรือแรงผลักดันในการประพันธ์วรรณกรรมและช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ ได้ชัดเจน ลึกซึ้งขึ้น หรือแม้กระทั่งสามารถอธิบายความหมายบางอย่างที่อยู่ในวรรณกรรมซึ่งอาจต้องอาศัยการตีความโดยเฉพาะก็เป็นได้

แนวความคิดของการใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในการศึกษาอัตชีวประวัติของผู้ประพันธ์สืบเนื่องมาจากคำอธิบายของฟรอยด์ในหัวข้อ *Creative Writer and Daydreaming* ในหนังสือ *Critical Theory Since Plato* ที่ว่า นักเขียนสร้างงานเพื่อทำให้ความปรารถนาที่ไม่สมหวังในโลกของความเป็นจริงกลับสมหวังในโลกแห่งความฝัน วรรณกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นก็คือโลกของความฝันของผู้ประพันธ์ การทำงานของจิตใจจะสัมพันธ์กับความประทับใจ หรือสัมพันธ์กับเหตุการณ์ในปัจจุบันที่เร้าความปรารถนาหลักของผู้เขียน ผู้เขียนจะกลับไปสู่ความทรงจำในอดีตที่ผู้ประพันธ์ประสบกับความไม่สมหวัง และทำให้นักเขียนเริ่มสร้างความฝัน (Day-Dream) ซึ่งก็คืองาน

⁷ Flexner Eleanor, *Century of Struggle* (Cambridge : The Belknap Press of Harvard University Press, 1968), p.248.

⁸ Anne Edwards, *Road to Tara*. pp.17-18.

วรรณกรรมซึ่งเนื้อหาและเหตุการณ์นั้นเป็นสิ่งที่สร้างความสมหวัง(Wish fulfillment)ให้กับนักเขียน

2.1 ชีวิตประวัติของมาร์กาเรต มิตเชลล์⁹

มาร์กาเรต มิตเชลล์เป็นชาวใต้โดยกำเนิดที่เมืองแอตแลนตา (Atlanta) มลรัฐจอร์เจีย (Georgia) ในวันอังคารที่ 8 พฤศจิกายน ค.ศ. 1900 (พ.ศ. 2443) มีชื่อเต็มว่า มาร์กาเรต มันเนอร์ลีน มิตเชลล์ (Margaret Munnerlyn Mitchell) บิดาชื่อ ยูจีน มิวซ์ มิตเชลล์ (Eugene Muse Mitchell) และ มารดาชื่อ แมรี อีซาเบล สตีเฟนส์ (Mary Isabelle Maybelle Stephens) ชีวิตในวัยเด็กของเธอแวดล้อมไปด้วยชาวใต้ผู้ที่เคยผ่านชีวิตช่วงสงครามกลางเมือง เรื่องราวต่างๆเช่นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวใต้ในช่วงก่อนสงคราม และความยากลำบากในระหว่างช่วงสงคราม ได้รับการถ่ายทอดจากคนเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแวดวงญาติของเธอ ซึ่งต่างผูกพันกับเมืองแอตแลนตาอย่างเหนียวแน่น มาร์กาเรต มิตเชลล์ได้ฟังผู้ใหญ่พูดถึงการต่อสู้ของชาวภาคใต้ เพลงกล่อมที่แม่ของเธอใช้กล่อมเธอก็เป็นเพลงที่เกี่ยวกับสงครามกลางเมือง เธอได้รับฟังเรื่องราวที่ผู้หญิงชาวใต้พยาบาลคนเจ็บ การปล้นและเผาเมืองแอตแลนตา เรื่องที่ปู่ของเธอเดินทางด้วยเท้าขณะที่บาดเจ็บจากกระสุนปืนเป็นระยะทางเกือบ 50 ไมล์ รวมถึงเรื่องการฟื้นฟูภาคใต้ นอกจากนี้เรื่องราวของชาวภาคใต้ที่เธอได้รับฟังจนชื่นใจ เรื่องราวประวัติการต่อสู้และเหตุการณ์ที่ครอบครัวของเธอได้ประสบในช่วงสงครามก็เป็นสิ่งที่เธอได้รับฟังเช่นกัน กล่าวคือครอบครัวของแม่เธอประสบความพินาศ บ้านถูกปล้น สนวนถูกทำลาย ไม่มีอาหาร ไม่มีทาส มีทรัพย์สินเหลืออยู่เพียงน้อยนิด ของมีค่าส่วนตัวที่หลงเหลืออยู่รอดพ้นจากการถูกปล้นได้เพราะถูกซ่อนไว้ในเล้าหมู¹⁰

ในปี 1906 มาร์กาเรต มิตเชลล์เข้าเรียนที่ นอร์ท บลูเวอร์ด สคูล (North Boulevard School) ในวันแรกของการไปเรียนได้บอกกับแม่แมย์เบล ว่าเธอไม่ชอบวิชาเลขและไม่ต้องการกลับไปเรียน มีผลทำให้เธอถูกแม่แมย์เบลตีด้วยแปรงหวีผมซึ่งค่อนข้างรุนแรงสำหรับเด็กที่มีอายุเพียง 5 ขวบ

Maybelle's respond was to bare her daughter's rare and give her a good whacking with a hairbrush.¹¹

⁹ Ibid., p.15

¹⁰ Ibid., pp.15-26.

¹¹ Ibid.,p. 25.

หลังจากนั้น เมย์เบล ได้พามาร์กาเร็ตขึ้นรถม้าและออกไปดูบ้านต่างๆในมณฑลเคลย์ตัน (Clayton) โดยวิ่งไปตามถนนโจเนสโบโร (Jonesboro) ซึ่งเคยเป็นที่ตั้งบ้านของคนภาคใต้ผู้มีอันจะกินในสมัยก่อนสงครามกลางเมือง เมย์เบลต้องการบอกให้มาร์กาเร็ตรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะเกิดขึ้นในชีวิตของเรา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น สิ่งที่จะทำให้คนเราสามารถอยู่รอดได้ในสังคมหรือโลกใหม่ก็คือการศึกษา

You remember that, child--- that the world those people lived in was a secure world, just like yours is now. But theirs exploded right from underneath them. Your world will do that to you one day, too, and God help you, child, if you don't have some weapon to meet that new world. *Education!*¹²

เมย์เบลยังได้ปลูกฝังความคิดของการที่ผู้หญิงต้องมีความรู้จึงจะสามารถอยู่รอดได้ในสังคม

'People – and especially women -- might as well consider they are lost without an education, both classical and practical. For all you are going to be left with after your world upends will be what you do with your hands and what you have in your head. You will go back to school tomorrow,' she ended harshly, 'and you will conquer arithmetic.'¹³

เหตุการณ์ครั้งนี้มีผลต่อความคิดของมาร์กาเร็ต และได้รับการถ่ายทอดลงสู่เนื้อเรื่องของ *วิมานลอย* ไม่ว่าจะเป็นในส่วนที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิตของชาวภาคใต้ การสูญเสียที่อยู่ ทรัพย์สิน ข้าทาสบริวาร จากผลของสงครามกลางเมือง และความเป็นอยู่ที่กลับตาลปัตรจากสังคมที่มีกิจกรรมความเป็นอยู่ที่มีแต่ความสนุกสนาน งานเลี้ยงรื่นเริง ซึ่ม้า เยี่ยมเยียนเพื่อนบ้าน ไปสู่ภาวะความลำบากช่วงสงคราม อีกทั้งต้องเผชิญกับวิถีชีวิตแบบใหม่ในสังคมที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟู มีการแข่งขัน ต้องหาเงินเพื่อเลี้ยงชีพ รวมถึงการสร้างสการ์เลตต์และเรดต์

¹² Ibid.,p. 26.

¹³ Ibid.,p. 26.

ให้เป็นตัวแทนของคนที่ยังปรับตัวเข้ากับสังคมเพื่อให้อยู่รอดได้ และสร้างเอกลักษณ์เพื่อเป็นตัวแทนของคนที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงหรือโลกใหม่ได้

มาร์กาเรตต์ได้เคยกล่าวกับเลแฮมถึงการแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงและประเภทของคนทั้งสองแบบดังกล่าวในฐานะที่เป็นแก่นของนวนิยาย

Tara, she explained, was her heroin's home. "The book is about what made some of our people able to come through a war, a reconstruction, and a complete wrecking of the social and economic system. They used to call that quality ' gumption.' "

" It's a Civil war novel then?" Latham asked.

"No," she replied, "It's about the people in the South during those times who had gumption and who didn't. "¹⁴

จะเห็นได้ว่ามาร์กาเรตต์ได้รับอิทธิพลทางความคิดเรื่องของการปรับตัว การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ชีวิตรอดมาจากและนำมาใช้เป็นแก่นในนวนิยายของเธอ แม้กระทั่งเรื่องความสามารถของสการ์เลตต์ในด้านการคำนวณก็เป็นคุณสมบัติความสามารถเด่นข้อหนึ่งที่เมย์เบลมีและแตกต่างจากสตรีอื่นๆในยุคนั้นๆ

To Maybelle, who had great respect for scientific achievement and who relaxed with problems in calculus and trigonometry while other women embroidered,(...).¹⁵

กล่าวได้ว่ามาร์กาเรตต์ได้นำเอาความสามารถในข้อนี้ของเมย์เบลประกอบเข้ากับความคิดในเรื่องสตรีต้องมีความรู้ความสามารถติดกาย มาใช้สร้างบุคลิกภาพและความสามารถที่โดดเด่นของสการ์เลตต์ กล่าวคือ สการ์เลตต์มีความสามารถทางการคำนวณ ซึ่งมีส่วนทำให้เธอมีหัวทางการค้าและสามารถดำเนินธุรกิจโรงเลื่อยได้อย่างมีกำไร

¹⁴ Ibid., p.11.

¹⁵ Ibid., p.32.

It was like a mathematical formula and no more difficult, for mathematics was the one subject that had come easy to Scarlett in her schooldays. (pp.61-62)

ตั้งแต่วัยเยาว์ มาร์กาเร็ตได้สะสมข้อมูลเรื่องราวของภาคใต้ ทั้งในส่วนที่เธอได้สัมผัสโดยตรง เช่น ที่อยู่อาศัย ทั้งจากบ้านของเธอเอง บ้านของเพื่อนบ้าน และจากการได้รับฟังคำบอกเล่าจากยาย และคนอื่นๆ ในตระกูลที่กล่าวถึงวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ลักษณะที่อยู่อาศัย เหตุการณ์การรอดพ้นและยืนหยัดต่อสู้อยู่บนแผ่นดินของตน จากเหตุการณ์สงครามกลางเมือง และเข้าร่วมในสงครามต่างๆ ของบรรพบุรุษในตระกูลของเธอ เธอนำข้อมูลเรื่องราวเหล่านั้นมาใช้ในนวนิยาย เช่น บ้านของยายเป็นบ้านที่รอดพ้นจากการเผา และทำลายจากพวกแยงกี้ในคืน วันที่ 15 พฤศจิกายน ค.ศ. 1864 ยายของเธอได้บรรยายเหตุการณ์และความรู้สึกในขณะนั้นให้มาร์กาเร็ตได้รับรู้¹⁶ ซึ่งจะตรงกับเหตุการณ์ที่ทหารรอดพ้นจากการถูกทำลายในนวนิยาย นอกจากนี้ มาร์กาเร็ตยังได้รับฟังเรื่องราวความยากลำบากของครอบครัวฟิชเจอร์วาลด์ (Fitzgerald) ว่า ถึงแม้บ้านจะรอดมาได้จากการเผาทำลายแต่พวกเขาก็ต้องสูญเสียทรัพย์สิน เช่น ฟาร์มถูกทำลาย ข้าทาสหนีหาย ไม่มีอาหาร ในบ้านมีลูกสาวสามคนกับแม่ที่ป่วยอยู่ในบ้าน ซึ่งก็ตรงกับบทบรรยายสภาพของทาราในบทที่ 24

ในปีค.ศ. 1910 เมื่ออายุได้ 10 ปี มาร์กาเร็ตเริ่มเขียนบทประพันธ์ งานเขียนชิ้นเล็กๆ ต่างๆ เหล่านั้น มักเป็นเรื่องราวการต่อสู้ของวีรสตรี เธอมักตั้งชื่อให้ตัวเองว่า "มาร์กาเร็ต" และได้นำมาเล่นเป็นละครกันในกลุ่มของพี่ชายของเธอกับเพื่อนๆ

ในปีค.ศ. 1911 ครอบครัวของมาร์กาเร็ตได้ย้ายไปอยู่บ้านหลังใหม่บนถนนพีชทรี (Peach Tree) ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้มาร์กาเร็ตรู้สึกแปลกแยกจากเพื่อนบ้าน เพราะบ้านหลังใหม่เป็นบ้านที่สร้างตามรูปแบบของบ้านในภาคใต้ก่อนสงครามกลางเมือง ทั้งนี้เกิดจากการที่ทั้งพ่อแม่ของมาร์กาเร็ตนั้นมีความผูกพันกับอดีต

Her parents may have been paying their respects to the past with this imposing structure, but all Margaret knew was that the house looked

¹⁶ Ibid., p.15.

strange and awkward on its small city lot; it did not seem to belong on Peachtree Street anymore than she did.¹⁷

Margaret was not accepted by the young residents of Peachtree Street (...).¹⁸

ไม่ใช่เพียงแค่ความแตกต่างในเรื่องที่อยู่อาศัยที่มีส่วนทำให้เธอแปลกแยกไปจากเพื่อนบ้าน บุคลิกลักษณะของเธอเองก็ไม่ใช่ที่ชื่นชอบของเพื่อนบ้าน

And, though she was a vivacious, pretty girl, she had a penchant for saying things that shock her proper new friend. They thought she was funny and they laughed at her jokes, but they did not come to her home nor invite her to theirs.¹⁹

เมื่อพิจารณานวนิยาย *วิมานลอย* จะเห็นได้ว่าตัวละครสการ์เลตต์ก็เป็นตัวละครที่มีความรู้สึกแปลกแยกจากสังคมเช่นเดียวกับมาร์กาเร็ต กล่าวคือ สการ์เลตต์ก็มีพฤติกรรมที่แตกต่างจากหญิงอื่นๆในแถบนั้น ความคิดความอ่านก็ไม่เหมือน เธอถูกมองว่าเป็นผู้หญิงที่แก่น ก้ำกั้น ภาพของความแตกต่างชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อเธอแต่งงานกับเรตต์และได้สร้างบ้านหลังใหม่ที่ใหญ่โต

In the weeks that followed her first party, Scarlett was hard put to keep up her pretence of supreme indifference to public opinion. When she did not received calls from old friends except Melanie and Pitty and Uncle Henry and Ashley, and did not get cards to their modest entertainments, she was genuinely puzzled and hurt. (p.853)

ในปีค.ศ. 1914 มาร์กาเร็ตเข้าเรียนที่วอชิงตัน เซมินารี (Washington Seminary) ชีวิตของเธอที่โรงเรียนสตรีนี้ก็สร้างความโดดเดี่ยวให้เธอเช่นกัน เพราะเธอไม่ใช่ยอมรับของเพื่อนๆที่โรงเรียน

¹⁷ Ibid., p.37.

¹⁸ Ibid., p.37.

¹⁹ Ibid., p.37.

Nevertheless--- perhaps because of her boyishness and her candor, or because of her some what bossy manner---few of the girls accepted her and she was not invited to join any of the school sororities. Her best friends were still boys from her old neighborhood, with whom she could be herself, roughhouse, use slang, and discuss more vital subjects than those typical of " giri talk".²⁰

จะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกันมากในความรู้สึกความโดดเดี่ยวจากสังคมระหว่างมาร์กาเร็ตกับสการ์เลตต์

ในปีค.ศ. 1917 มาร์กาเร็ตได้มีโอกาสสัมผัสกับภาวะสงครามอย่างแท้จริงนอกเหนือจากการรับฟังเรื่องราวการเผชิญหน้าในเหตุการณ์สงครามต่างๆของตระกูลเธอ มาร์กาเร็ตได้เห็นภาพของสงคราม ไม่ว่าจะเป็นความเดือดร้อนของผู้คนที่หนีตาย หรือความตระหนกอกสั่นขวัญหายของผู้คนที่อยู่ในเมือง นอกจากนี้เธอยังได้มีโอกาสช่วยเหลือเด็กที่พลัดหลงกับพ่อแม่ในช่วงสงคราม โดยการป่าวประกาศข้าแล้วข้าเล่าเพื่อให้เด็กได้พบกับครอบครัว

จากประสบการณ์ตรงในเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่หนึ่งนั้น สามารถกล่าวได้ว่า มาร์กาเร็ตได้ใช้สิ่งๆที่เธอได้พบได้เห็นหรือสัมผัสมาเป็นข้อมูลในการบรรยายรายละเอียดในฉากที่สการ์เลตต์เผชิญกับวิกฤติการณ์ในแอตแลนตาช่วงสงครามกลางเมือง

ในปีค.ศ. 1918 มาร์กาเร็ตได้พบรักกับร้อยโทคลิฟฟอร์ด เวสต์ เฮนรี่ (Lieutenant Clifford West Henry) ผู้ที่ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดี เรียนจบมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ขึ้นขอบบทกวี มีความเป็นสุภาพบุรุษ ส่วนตัวเธอ ได้เข้าศึกษาที่ สมิท คอลเลจ (Smith College) ทั้งคู่ได้ตกลงหมั้นกัน แต่ในเดือนกันยายนของปีเดียวกันนี้ เฮนรี่ได้เสียชีวิตในสงคราม

ในปีค.ศ. 1919 เมย์เบลเสียชีวิตลงด้วยโรคปอดบวม ซึ่งมีผลทำให้เธอต้องออกจากโรงเรียนและกลับมาดูแลพ่อเหตุการณ์ช่วงนี้มีความเหมือนกับเหตุการณ์ที่เอเลนได้เสียชีวิตลงและสการ์เลตต์ต้องดูแลพ่อที่เศร้าโศกเสียใจในการจากไปของแม่

²⁰ Ibid., p.40.

ในปีค.ศ. 1921 มาร์กาเรตได้พบกับเบอร์เรียน คินนาร์ด อัชชอว์ (Berrien Kinnard Upshaw) นักฟุตบอลของมหาวิทยาลัยจอร์เจีย (University of Georgia) ด้วยความที่มีผมสีแดง เพื่อนๆต่างพากันเรียกเขาว่า "เรด"

ในปีค.ศ. 1922 มาร์กาเรตได้แต่งงานกับเรด เรดเป็นคนที่ใช้ชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อ เขาชอบคำวิสกี้เถื่อนซึ่งเป็นธุรกิจทำเงินให้เขาอย่างมหาศาล เรดเริ่มมีพฤติกรรมรุนแรงต่อมาร์กาเรต เช่น ช่มชืดเธอและทำร้ายร่างกาย เนื่องจากเขาเป็นคนที่ดื่มเหล้าจัด อีกทั้งยังมีสัมพันธ์ทางเพศกับหญิงอื่นๆ ในที่สุดมาร์กาเรตตัดสินใจแยกทางจากเรดในปีค.ศ. 1924 ส่วนเรดเมื่อแยกทางกับมาร์กาเรตแล้ว เขาได้แต่งงานแล้วหย่าอีกถึง 2 ครั้ง ในบั้นปลายชีวิต เขาป่วยด้วยวัณโรคและตัดสินใจฆ่าตัวตายโดยกระโดดจากตึกโรงแรมที่พักอยู่ในปีค.ศ. 1949

ในปีค.ศ. 1925 มาร์กาเรตได้แต่งงานกับ จอห์น มาร์ช (John Marsh) และได้เริ่มลงมือเขียน *วิมานลอย* ในปีถัดมาซึ่งมาร์กาเรตใช้เวลาเขียนอยู่ถึง 10 ปี

ในปีค.ศ. 1949 มาร์กาเรตเสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถชน

2.2 แรงผลักดันในการเขียน *วิมานลอย*

จากหนังสือ *Road to Tara* ที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตของมาร์กาเรต ทำให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันระหว่างชีวิตและประสบการณ์ส่วนตัวของมาร์กาเรตกับองค์ประกอบหลายๆอย่างใน *วิมานลอย* มาร์กาเรตเกิดมาในครอบครัวที่มีความรักชาติ และมีโอกาสได้ฟังเรื่องราวชีวิตของบรรพบุรุษในช่วงสงคราม มาร์กาเรตสะสมข้อมูลมาตั้งแต่วัยเยาว์และได้นำประสบการณ์เหล่านั้นมาเป็นวัตถุดิบในการสร้างเรื่อง ทั้งในแง่เหตุการณ์และตัวละคร ซึ่งล้วนแล้วแต่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นแรงผลักดันในการเขียน *วิมานลอย* ได้

กล่าวได้ว่าประสบการณ์ต่างๆในชีวิตของเธอมีสวนในการทำให้เธอเขียนเรื่อง *วิมานลอย* ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์ในแง่ที่ว่าแรงผลักดันนั้นได้ทำให้มาร์กาเรตสร้างตัวละครที่มีพฤติกรรมอุปนิสัย รวมถึงการดำเนินเรื่องที่ทำให้มาร์กาเรตเกิดความสมหวังในโลกของนวนิยายที่เธอสร้างขึ้น

2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างมาร์กาเรต กับเมย์เบล : สการ์เลตต์กับเอเลน

ประสบการณ์ในชีวิตที่น่าสนใจของมาร์กาเรตที่นอกเหนือจากการได้รับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างมาร์กาเรตกับเมย์เบลซึ่งสามารถเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างสการ์เลตต์และเอเลนได้ ในลำดับแรก เมื่อศึกษาอัตชีวประวัติของมาร์กาเรต จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพ พฤติกรรม และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของเธอคล้ายกับของสการ์เลตต์เป็นอย่างมาก เช่น มาร์กาเรตมีคู่หมั้นเป็นนายทหารคือร้อยโท เฮนรี คลิฟฟอร์ด และเสียชีวิตในสงคราม ในขณะที่สการ์เลตต์ก็สูญเสียชาร์ลส์ แฮมิลตัน ผู้เป็นสามีคนแรกไปในสงครามเช่นกัน มาร์กาเรตมีเพื่อนสนิทส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีเพื่อนเล่นก็คือเด็กผู้ชาย และเธอก็มีบุคลิกเป็นทอมบอยชอบปีนป่ายต้นไม้

During Margaret's childhood, there was no tree too tall to climb, no space too minuscule to squeeze through if she was called upon to try.²¹

ด้วยความที่เธอไม่ค่อยชอบคุยเรื่องที่ถูกกลุ่มของเด็กผู้หญิงสนใจหรือพูดจาแบบขวานผ่าซากทำให้เธอไม่เป็นที่ยอมรับและต้อนรับของเพื่อนๆผู้หญิงตั้งแต่ในวัยเรียน ดังที่พี่ชายของเธอเล่าไว้ดังนี้

It was more than unpopularity that plagued Margaret at Washington Seminary. Stephens added that "She made enemies" young woman and that this " led to much bitterness." He also claimed that these hard feelings followed his sister throughout her life, and that she never forgot who were her enemies. A classmate who perhaps fell into that category asserts that as a young woman, "Margaret was only happy if she could boss people around." The fact is, Margaret was something of a loner at school.²²

เมื่อเทียบกับชีวิตของสการ์เลตต์ ก็จะทำให้เห็นได้ชัดว่ามีความคล้ายกันเป็นอย่างมาก

²¹ Ibid., p.19.

²² Ibid., p.40.

To Mammy's indignation, her preferred playmates were not her demure sisters or the well-brought-up Wilkes girls but the negro children on the plantation and the boys of the neighborhood, and she could climb a tree or throw a rock as well as any of them. (p.60)

No girl in the County, with the possible exception of the empty-headed Cathleen Calvert, really liked Scarlett. (p.87)

ด้วยความที่ทั้งสองมีความคิดและพฤติกรรมที่ขัดกับสังคม ผลที่ทั้งคู่ได้รับจึงเหมือนกันคือ การเป็นคนที่ยังคงไม่ยอมรับ ซึ่งแสดงให้เห็นในเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน มาร์กาเร็ตตัดสินใจเต้นรำแบบหิวหว่าที่เรียกว่า อาปาเช่ ดานซ์ (Apache Dance) ซึ่งการแต่งกายจะเป็นไปในลักษณะที่ค่อนข้างยั่วยวนในงานเต้นรำของดีบูแตนคลับ (Debutante Club) ซึ่งเป็นคลับของชนชั้นสูงในแอตแลนตา มีผลทำให้คนในงานตกตะลึง และทำให้เธอไม่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ จูเนียร์ ลีค (Junior League) ซึ่งโดยปกติผู้ที่ เป็นสมาชิกของดีบูแตนคลับจะได้รับบัตรเชิญให้เป็นสมาชิกของ จูเนียร์ ลีค

Peggy looked forward to receiving her invitation with great expectation. When none came, it was a great shock, and the wound went deep. She would never forget this cruel club snub and her pain and humiliation.²³

สการ์เลตต์ก็ทำให้คนในแอตแลนตาตกตะลึงด้วยการรับคำประมูลจากเรตต์และเต้นรำในชุดไวท์ทูกซ์ (บทที่ 9 หน้า 189-190) และในตอนท้ายของเรื่อง สการ์เลตต์ได้ถูกตัดออกจากสังคมแอตแลนตาโดยสิ้นเชิงหลังจากที่เธอเริ่มคบค้ากับพวกแยงกี้

นอกจากนั้น ทั้งมาร์กาเร็ตและสการ์เลตต์ก็ได้สัมผัสกับบรรยากาศในช่วงสงคราม รวมถึงการสูญเสียมารดาในระหว่างที่ทั้งสองไม่ได้พำนักอยู่ที่บ้านของตน มาร์กาเร็ตเดินทางกลับจากแมซซาซุเซต ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ที่สไมท คอลเลจ หลังจากทราบข่าวว่ามารดาป่วยหนัก เมย์เบลได้เสียชีวิตลงก่อนที่มาร์กาเร็ตจะเดินทางไปถึง สการ์เลตต์หนีสงครามจากแอตแลนตา กลับสู่ทาราและพบว่าเอเลนเสียชีวิตแล้วด้วยโรคไทฟอยด์

²³ Ibid., p.75.

ในด้านความรัก หลังจากที่มาร์กาเรตสูญเสียคู่หมั้นไปในสงคราม เธอได้พบกับ เบอร์เรียน คินนาร์ด อัปชอร์วู้ชซึ่งมีบุคลิกลักษณะบางประการเหมือนเรดด์ บัทเลอร์ ในเรื่องความชอบความหรูหรา เสื้อผ้าดีๆ ทำธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ในความสัมพันธ์ของทั้งคู่ นั้น นอกจากอัปชอร์วู้ชมองเห็นและชอบความที่มาร์กาเรตมีบุคลิกไม่เหมือนใครแล้ว เค้าเองก็มีบุคลิกและปฏิบัติต่อมาร์กาเรตไม่เหมือนผู้ชายคนอื่นๆในชีวิตของเธอ

Never before had she met a man whose very masculinity made her unsure of herself. All the other men in her life---her father, Stephen, Clifford Henry, the young soldiers preparing to go off to war---had needed mothering, had made her feel just a bit superior. But not Red Upshaw. He laughed at what he called her "pretensions," and was never taken in by herself---righteous poses. In deed, he liked her best when she was being distinctly *unladylike*, and she shared her pleasure in risqué stories and was not critical when she smoke or took a drink."²⁴

เมื่อทั้งมาร์กาเรตและสการ์เลตต์มีความคล้ายคลึงกันเช่นนี้ จึงควรที่จะพิจารณาสัมพันธ์ภาพระหว่างแม่กับลูกของทั้งสองคู่

ในนวนิยาย สการ์เลตต์มีความผูกพันกับมารดา มาก ถึงขนาดว่าเปรียบเอเล่ประหนึ่งพระแม่มาเรีย สการ์เลตต์เกลียดผู้หญิงทุกคนยกเว้นมารดาของเธอ และยามใดที่เธอทุกข์ใจ เธอจะโยนหาอยู่สองสิ่งคือ เอเลนและทารา

Ellen O'Hara was different, and Scarlett regarded her as something holy, and apart from all the rest of humankind. When Scarlet was a child, she had confused her mother with the Virgin Mary, and now that she was older she saw no reason for changing her opinion. To her, Ellen represented the utter security that only Heaven or a mother can give.

²⁴ Ibid., pp.72-73.

She knew that her mother was the embodiment of justice, truth, loving tenderness, and profound wisdom---a great lady. (p.62)

But in the depths of first tragedy she had ever known, she wanted the very comfort of her mother's presence. She always felt secure when Ellen was by her, for there was nothing so bad than Ellen could not better it, simply by being there. (p.63)

จะเห็นได้ว่า เอลเลนเป็นคนที่อ่อนหวาน นิ่มนวล มีความเป็นสุภาพสตรี มีความเมตตา กรุณาต่อผู้คนรอบข้าง และสามารถเป็นที่พึ่งทางใจให้กับลูกๆได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับสการ์เลตต์ และเมื่อศึกษาประวัติชีวิตของมาร์กาเร็ต พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างแม่ลูกนั้นมีความแตกต่างไปจากภาพความสัมพันธ์ระหว่างสการ์เลตต์และเอลเลนในบางส่วน กล่าวคือ มาร์กาเร็ตเติบโตมาในครอบครัวที่มีแม่เป็นนักเรียกร้องสิทธิสตรี เมย์เบลเป็นสตรีที่มีบุคลิกเข้มแข็ง และเข้มงวด ซึ่งทำให้มาร์กาเร็ตรู้สึกว่าคุณไม่สามารถเข้ากันได้กับเมย์เบล สิ่งที่มาร์กาเร็ตสนใจเช่นการรักงานเขียนก็เป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับความต้องการของเมย์เบล เมย์เบลให้ความสนใจกับการศึกษาที่สตรีพึงมี เธอให้ความสำคัญกับความรู้ในด้านคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ซึ่งเป็นวิชาความรู้ที่สตรีไม่ได้ให้ความสนใจ เป็นวิชาที่พวกผู้ชายเล่าเรียนกัน มาร์กาเร็ตเรียนอยู่บนความคาดหวังของเมย์เบล เธอต้องบอกกับทุกคนว่าเธอต้องการที่จะเป็นหมอ เพื่อให้มารดาพอใจ ทั้งๆที่ตัวเธอเองไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ เมย์เบลนั้นก็มักจะลงโทษมาร์กาเร็ตอย่างรุนแรง

Once the Mitchells had moved to Jackson Street, Margaret's life was more strictly ruled than it had been at her Grandmother Stephens'. Her mother's unyielding nature was difficult for the child to understand ; nothing Margaret did appeared to please Maybelle, who was quick with the hair brush whenever she thought her daughter was acting spoiled or ill mannered.²⁵

Still there was a certain remoteness between mother and daughter.²⁶

²⁵ *ibid*, p.19.

²⁶ *ibid.*, p.33.

จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ที่มาร์กาเรตไม่มีความสุขทั้งชีวิตในบ้านที่เกิดจากมารดา และในโรงเรียน มีผลทำให้เธอหันเข้าหาและยึดเอาเรื่องราวในอดีตของภาคใต้และบรรพบุรุษที่เธอได้รับฟังมาตั้งแต่วัยเยาว์เป็นโลกที่让她เข้าไปหลบและพักพิงชั่วคราว รวมทั้งเป็นสิ่งที่สร้างความสุขให้กับเธอ

The young girl took refuge in these vivid imaginings ; indeed, the past was the most satisfying thing in her life. Never happy in school, she made few friends. At home, she felt she did everything wrong ; she doubted her mother's love and was fearful of losing her father's. So, she fantasized about living in the past, and made up little stories and plays in which she was the heroin in Yankee attacks----and many of the stories she made up were based on those told by Jonesboro survivors of the war.²⁷

ดังนั้น การได้เขียนเรื่องราวที่มีตัวเอกคือสการ์เลตต์ที่สามารถฝ่าฟันอุปสรรคในภาวะสงครามและมีชีวิตอยู่รอดได้นั้น ถือว่าเป็นการทำให้ความปรารถนาของมาร์กาเรตได้สมหวังทั้งในแง่การได้ประพันธ์เรื่องราวของภาคใต้ที่ตนประทับใจ และการได้สร้างวีรสตรีที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวเธอเองเมื่อพิจารณาจากอัตชีวประวัติบางส่วนของเธอ

เมื่อพิจารณานวนิยายเรื่อง *วิมานลอย* ในฐานะที่เป็นงานสร้างสรรค์ของนักประพันธ์เพื่อหลบหนีจากโลกและภาวะที่ตนไม่สมหวังหรือไม่พึงปรารถนาแล้วสร้างโลกที่ตนพึงพอใจนั้น จะทำให้วิเคราะห์ได้ว่า หากสการ์เลตต์คือ ตัวตนของมาร์กาเรต การสร้างภาพเอเลนในนวนิยายก็คือการสร้างมารดาให้มีอุปนิสัย และบุคลิกลักษณะที่อ่อนโยนดังที่มาร์กาเรตปรารถนาจะให้เมย์เบลเป็น ในนวนิยายเมื่อสการ์เลตต์พบกับเรื่องราวที่ยุ่งยากใจ หรือเสียใจ เธอจะนึกถึงเอเลน เพราะเอเลนเป็นที่พึ่งทางใจให้กับสการ์เลตต์อย่างมาก เมื่อศึกษาชีวประวัติของมาร์กาเรต จะพบว่าเธอรู้สึกแปลกแยกกับสังคมที่เธออยู่มาตลอดตั้งแต่วัยเยาว์ซึ่งมีผลทำให้เธอรู้สึกถึงความว่าเหว เหมือนกับที่สการ์เลตต์เป็น แต่สการ์เลตต์ยังมีที่พึ่งทางใจก็คือเอเลน ในขณะที่เมย์เบลไม่สามารถเป็นที่พึ่งทางใจให้กับมาร์กาเรตได้ เพราะฉะนั้น การสร้างภาพมารดาผู้เป็นที่พึ่งได้ของสการ์เลตต์น่าจะ

²⁷ Ibid., p.28.

วิเคราะห์ได้ว่าเป็นการสร้างตัวละครเป็นดั่งใจปรารถนาเพื่อแก้ไขความคับข้องใจที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของผู้ประพันธ์

นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์ในอีกแง่หนึ่งได้ว่า นอกจากการสร้างมารดาในแบบที่ตนปรารถนาในโลกแห่งจินตนาการแล้ว มาร์กาเร็ตกลับสร้างตัวละครเอกคือ สการ์เลตต์ให้มีลักษณะและพฤติกรรมบางประการที่เหมือนกับเมย์เบล เช่น ความสามารถในทางคณิตศาสตร์ มีหัวก้าวหน้า มีความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ด้วยความคิดที่ว่าผู้หญิงควรมีสิทธิในการที่จะทำตามความต้องการของตน ไม่ควรตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ประเพณีของสังคม เมื่อรู้สึกเช่นไร ก็ควรจะบอกไปตามตรง ไม่ต้องเสแสร้ง เช่น ต้องทำตัวอ่อนแอและต้องการบุรุษเป็นที่พึ่ง ต้องแกล้งทำเป็นโง่เพื่อให้ผู้ชายมารัก เป็นต้น(บทที่ 5, หน้า 80) แนวคิดนี้เป็นแนวคิดของการเรียกร้องสิทธิของสตรีที่เมย์เบลสนใจ ตลอดจนบุคลิกที่แข็งแกร่ง เข้มงวดกับคนในบ้านที่ปรากฏในฉากที่สการ์เลตต์ต้องทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัวของทารา ซึ่งเป็นภาพที่ตรงกันกับบุคลิกของเมย์เบลที่หลงใหลมาร์กาเร็ตด้วยการตีด้วยแปรงหวีผมเมื่อเธอไม่พอใจในพฤติกรรมของบุตรสาว

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ของการมีมารดาที่มีบุคลิกลักษณะของความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่นั้น มีอิทธิพลต่อตัวของมาร์กาเร็ตและเป็นแรงผลักดันในการสร้างตัวละครสการ์เลตต์ การดำเนินชีวิตของมาร์กาเร็ตและสการ์เลตต์ยึดถือแนวคิดเดียวกันของการเลือกที่จะทำตามสิ่งที่ตนปรารถนา โดยไม่ยอมให้สังคมปิดกั้นความคิดและความสามารถของตน

2.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างมาร์กาเร็ตกับสังคมแอตแลนตา : สการ์เลตต์กับสังคมแอตแลนตา

เห็นได้ชัดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมาร์กาเร็ตกับสังคมแอตแลนตาเหมือนกับความสัมพันธ์ระหว่างสการ์เลตต์กับสังคมแอตแลนตา กล่าวคือ ทั้งสองไม่เป็นที่ต้อนรับของคนในสังคม เนื่องจากความที่ทั้งสองไม่เหมือนคนอื่น ๆ ทั้งในด้านความคิด ทัศนคติ การมองโลก

มาร์กาเร็ตไม่สามารถเข้ากันได้กับเพื่อนบ้านหรือกลุ่มของเด็กผู้หญิงในโรงเรียนเพราะเธอไม่ชอบคุยในเรื่องที่ผู้หญิงสนใจ อีกทั้งเธอยังเป็นคนที่แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา เมื่อเติบโตขึ้น เธอมีบุคลิกของผู้หญิงสมัยใหม่ กล้าทำในสิ่งที่ผู้ชายทำและผู้หญิงไม่ควรทำ เช่น ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ อีกทั้งมีพฤติกรรมที่สังคมชั้นสูงถือว่าเป็นสิ่งไม่งาม เช่น แต่งกายและเดินรำในการแสดงหรือหาวเช่น อาปาเช่ ดานซ์ (Apache Dance) ยังผลให้เธอเป็นที่ชู้ชิบนิทาในสังคม

แอตแลนตา และได้รับการปฏิเสธให้เข้าร่วมในสโมสรชั้นสูงของแอตแลนตา เช่นเดียวกับสการ์เลตต์ ในบั้นปลายชีวิต เธอถูกตัดออกจากสังคมของแอตแลนตาโดยสิ้นเชิง

แต่ทั้งนี้ มาร์กาเร็ตได้แสดงให้เห็นว่า แม้จะไม่ใช่ยอมรับของสังคม สการ์เลตต์ก็ยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ มาร์กาเร็ตได้สอดแทรกความคิดผ่านตัวละครสการ์เลตต์ในการวิพากษ์วิจารณ์สังคม และมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่มนุษย์ตกอยู่ใต้ระบบประเพณีและความเชื่อ เช่นผู้หญิงต้องทำตามคำสั่งที่กำหนดจึงจะได้รับการยอมรับว่าเป็นสุภาพสตรี มาร์กาเร็ตได้บรรยายไว้ว่า "(...)for at no time, before or since, had so low a premium been placed on feminine naturalness."(p.82) หรือการตกอยู่ภายใต้ความเชื่อเก่าๆและรูปแบบการประพฤติปฏิบัติแบบเดิมๆโดยไม่ปรับตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมจนมองไม่เห็นความจริงของการดำรงชีวิตให้อยู่รอดทางกายภาพ เช่น การถือตนว่าเป็นผู้ดีจนไม่ยอมทำงานหนัก ดังเช่นน้องสาวของสการ์เลตต์ แม้กระทั่งทาสที่ทำงานในบ้านก็ปฏิเสธที่จะออกไปทำงานของทาสที่อยู่ในไร่ ตลอดจนจนการไม่ยอมรับผู้หญิงที่มีความสามารถในการทำงาน ดังเช่นที่สการ์เลตต์สามารถบริหารธุรกิจโรงเลื่อยได้ เป็นต้น

ในเหตุการณ์ที่เรตต์ นักฉวยโอกาส และเบลล์ วัตลิง โสภณีซึ่งเป็นที่รังเกียจของสังคม กลับเป็นคนช่วยเหลือชาวแอตแลนตา และทำให้ชาวแอตแลนตาต้องตกเป็นหนี้บุญคุณของพวกเขา มาร์กาเร็ตได้บรรยายถึงความอับอายของชาวเมืองที่เป็นผู้ดีแต่ต้องอยู่ใต้อุปถัมภ์ของเรตต์และวัตลิงว่า

The town writhed at these last two ! Belle Watling ! To owe their men's lives to her ! It was intolerable ! Women who had ostentatiously crossed the street when they saw Belle coming, wondered if she remembered and trembled for fear she did. The men felt less humiliation at taking their lives from Belle than the women did, for many of them thought her a good sort. But they were stung that they must owe lives and freedom to Rhett Butler, a speculator and a Scallawag. Belle and Rhett, the town's best known fancy woman and the town most hated man. And they must be under obligation to them. (p.796)

เห็นได้ว่าการที่มาร์กาเรตสร้างเรื่องให้ชาวแอตแลนตาต้องตกอยู่ในสภาพที่อับอายจากการเป็นผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจากคนที่เป็นที่รังเกียจของสังคม เป็นการสร้างความสมหวังให้กับตัวมาร์กาเรตเองในแง่ที่ว่า ผู้คนในสังคมแอตแลนตาต้องเจ็บใจจากการกระทำของคนที่สังคมรังเกียจ ในช่วงความจริงของมาร์กาเรตนั้น เธอก็ตกอยู่ในสภาพเดียวกันกับเรตต์ และเบลล์ซึ่งไม่เป็นที่ต้อนรับของสังคมแอตแลนตา ดังนั้น การทำให้สังคมต้องอับอายเพราะตกอยู่ภายใต้ความช่วยเหลือจากคนที่สังคมรังเกียจ เป็นสิ่งที่ช่วยทำให้มาร์กาเรตได้สมหวังในการแก้แค้นสังคม ทั้งนี้ เมื่อศึกษาทั้งนิสัยของมาร์กาเรตจากอัตชีวประวัติ จะพบว่าเธอไม่เคยลืมคนที่ทำตัวเป็นศัตรูกับเธอ

He also claimed that these hard feelings followed his sister throughout her life, and that she never forgot who were her enemies.²⁸

การถูกปฏิบัติจากสโมสรรชั้นสูงและจากสมาชิกของดีบุกแทนคลับนำความอับอายและคับแค้นใจมาสู่ตัวเธอ ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เธอมีปฏิกิริยาต่อต้านสังคมและหาหนทางที่จะแก้ไขความคับข้องใจของตนผ่านเหตุการณ์ในนวนิยาย

ดังนั้น เหตุการณ์ หรือ ตัวละครที่มีลักษณะขัดต่อสังคมเช่นสการ์เลตต์ และ เรตต์ใน *วิมานลอย* สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นการทำให้ผู้ประพันธ์ได้สมหวังในสิ่งที่ตนคับข้องใจจากชีวิตจริง

ด้วยแรงผลักดันไม่ว่าจะเป็นการอยู่ในสภาพแวดล้อมและมีประสบการณ์ที่สามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในการประพันธ์โดยใช้เรื่องราวที่ได้รับฟังจากญาติมาเป็นวัตถุดิบในการเขียนเรื่องอยู่ไม่น้อย หรือแม้กระทั่งในตอนที่เราเริ่มลงมือเขียน *วิมานลอย* เธอก็ได้ค้นคว้าข้อมูลอย่างเต็มที่จากหนังสือในห้องสมุดในแอตแลนตา²⁹ รวมถึงความปรารถนาที่จะสร้างความสมหวังให้กับตนเองของผู้ประพันธ์ล้วนแต่ทำให้ทั้ง *วิมานลอย* และ ตัวละครสการ์เลตต์ เป็นสิ่งที่มีสีสัน มีชีวิตชีวา อย่างยิ่ง ความมีชีวิตของตัวละครที่โลดแล่นอย่างสมจริงอยู่บนหน้ากระดาษเกิดจากการสร้างบุคลิก พฤติกรรมของตัวละครของผู้ประพันธ์ ความสมจริงของตัวละครเป็นสิ่งที่กระตุ้นผู้อ่านให้เกิดการวิเคราะห์การกระทำของตัวละครซึ่งเสมือนการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งอาจจะวิเคราะห์ตามตัวบท หรือใช้ทฤษฎีต่างๆมาช่วยเพื่อขยายมุมมองที่มีต่อตัวละครหนึ่งๆ

²⁸ *ibid.*, p.40.

²⁹ สุทธภากร สันติวัช, และคณะ, *เกร็ดตำนานวิมานลอย*, หน้า 14.

ดังนั้น หลังจากได้ภาพที่มาของการสร้างตัวละครสการ์เลตต์และตัวละครอื่นๆ ในลำดับต่อไปผู้เขียนจะสรุปความเป็นตัวละครสการ์เลตต์ที่ปรากฏในนวนิยาย *วิมานลอย* เพื่อแสดงให้เห็นถึงมุมมองในการวิเคราะห์ตัวละครแบบหนึ่ง ในส่วนการวิเคราะห์สการ์เลตต์ด้วยทฤษฎีทางจิตวิทยาจะนำเสนอในบทต่อไป

2.3 ความเป็นสการ์เลตต์ในนวนิยาย

2.3.1 อุปนิสัยพื้นฐาน

ภาพชีวิตของสการ์เลตต์ในช่วงก่อนสงครามเริ่มเมื่อเธอเป็นวัยรุ่น เป็นสาวขาวได้ที่มีชีวิตความเป็นอยู่สุขสบาย มีข้าทาสบริวาร ชีวิตเต็มไปด้วยความสุข กิจกรรมทางสังคมที่เธอชอบก็คืองานเลี้ยงและการเต้นรำ มาร์กาเร็ต มิตเชลล์ได้แสดงให้เห็นว่าสการ์เลตต์มีบุคลิก 2 ด้าน ด้านหนึ่งคือตัวตนที่แท้จริงของเธอ อีกด้านหนึ่งเป็นพฤติกรรมท่าทางที่เธอได้รับการสั่งสอนมา ดังบทบรรยายต่อไปนี้

But for all the modesty of her spreading skirts, the demureness of hair netted smoothly into a chignon and the quietness of small white hand fold in her lap, her true self was poorly concealed. (...) Her manners had been composed upon her by her mother's gentle admonitions and the sterner discipline of her mammy ; her eyes were her own. (p.5)

ในวัยเด็ก สการ์เลตต์ได้รับการอบรมให้เป็นกุลสตรีจากมารดาคือเอเลน และแมมมีพี่เลี้ยง ในบรรดาพี่น้องทั้งหมดสการ์เลตต์เป็นคนที่ฝึกได้ยาก เนื่องจากมีนิสัยเหมือนพ่อ

She was his oldest child and, now that Gerald knew there would be no more sons to follow the three who lay in family burying down, he had drifted into a habit of treating her in a man-to-man manner which she found most pleasant. She was more like her father than her younger sisters(...). (p.32)

มาร์กาเร็ต มิตเชลล์ได้บรรยายตัวตนที่แท้จริงของสการ์เลตต์อย่างชัดเจนว่า เป็นคนที่เอาแต่ใจ ทุ้งเฟ้อ และหัวแข็ง แต่เธอทำท่าทางเป็นกุลสตรีเพื่อให้เอเลนผู้เป็นแม่พอใจ และเพื่อทำให้

รอบกายเธอมีแต่หนุ่มมารุมล้อม การเรียนรู้ความเป็นกุลสตรีเป็นเรื่องผิวเผิน ยกเว้นแต่การเดินรำ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เธอทำได้ดีที่สุด

Between them, they taught her all that a gentlewoman should know, but she learned only the outward signs of gentility. The inner grace from which these signs should spring she never learned, nor did she see any reason for learning it. Appearances were enough, for the appearances of ladyhood won her popularity and that was all she wanted. (...).

At sixteenth, thanks to Mammy and Ellen, she looked sweet, charming and giddy, but she was, in reality, self-will, vain and obstinate. She had the easily stirred passions of her Irish father and nothing except the thinnest veneer of her mother's unselfish and forbearing nature. Ellen never fully realize that it was a veneer, for Scarlett always showed her best face to her mother, concealing her escapades, curbing her temper and appearing as sweet-natured as she could in Ellen's presence (...).
(p.61)

มาร์กาเร็ต มิทเชลล์ได้ย้ำบ่อยครั้งถึงลักษณะของสการ์เลตต์ว่า เธอเป็นคนที่คิดเร็ว ตัดสินใจเร็วเหมือนเจอราร์ดผู้พ่อ ประกอบกับเธอเป็นคนที่ไม่มีความสามารถในการวิเคราะห์ ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นจุดอ่อนข้อหนึ่งของเธอดังที่มาร์กาเร็ต มิทเชลล์ได้บรรยายในฉากที่สการ์เลตต์ครุ่นคิดถึง แอชลีย์หลังจากที่ได้ทราบข่าวการหมั้นของเขากับเมลานี

She was as forthright and simple as the winds that blew over Tara and the yellow river that wound about it, and to the end of her days she would never be able to understand a complexity. (p.28)

และในฉากบรรยายถึงบุคลิกลักษณะของเจอราร์ดที่เหมือนกับสการ์เลตต์โดยที่สการ์เลตต์เองก็ไม่วู้ตัว

Being the least analytic of people, she did not realize that this was because she possessed in some degree these same qualities (...).
(pp.32-33)

สการ์เลตต์มีพฤติกรรมบางอย่างโดยรู้เพียงแค่ว่าผลที่ได้จะเป็นอย่างไร หากเป็นที่พึงพอใจ เธอก็จะทำลงไปโดยไม่ได้คิด

(...)and she was willing to appear demure, pliable and scatterbrained, if those were qualities that attracted men. Just why men should be this way, She did not know. She only knew that such methods worked. It never interested her enough to try to think out the reason for it, for she knew nothing of the inner workings of any human being's mind, not even her own. (p.61)

นอกจากการขาดความสามารถในการวิเคราะห์ไตร่ตรองแล้ว สการ์เลตต์ยังเป็นคนอารมณ์ร้อน และมีความมุ่งมั่นอย่างสูง ซึ่งเป็นคุณสมบัติเช่นเดียวกับที่พ่อเธอมี กล่าวคือเมื่อตั้งใจจะทำหรือต้องการสิ่งใด ก็จะมีมุ่งมั่นทำให้สำเร็จ

(...)With Gerald's single mindedness of purpose, her eyes were centered on the gold and she thought only of the most direct steps by which to reach it. (p.73)

ผู้อ่านจะทราบถึงความโดดเด่นเหนือสตรีอื่นๆของเธอได้จากบทสนทนาระหว่างตัวละครอื่นๆเช่นสจวต ทาลตันและแบรนต์ ทาลตัน สองหนุ่มพี่น้องฝาแฝดที่มาติดพันสการ์เลตต์

"I can't think of anything. Besides. when Scarlett gets mad everybody knows it. She don't hold herself in like some girls do." (p.13)

She don't go around being cold and hateful when she's mad-she tells you about it. (pp.13-14)

มาร์กาเร็ต มิตเชลล์ได้เขียนบรรยายอุปนิสัยและบุคลิกลักษณะที่เด่นของสการ์เลตต์ไว้อย่างชัดเจน เช่น ในวัยเด็กเธอสามารถเล่นสนุกอย่างที่เด็กผู้ชายเล่นเช่นปีนต้นไม้ หรือขี่ม้า ความคิดของเธอก็ต่างจากตัวละครอื่นๆ เช่น ในเรื่องของการประพฤติปฏิบัติตัวของผู้หญิงในสังคมซึ่งต้องเสแสร้งทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับใจ เช่น

" I'm tired of everlastingly being unnatural and never doing anything I want to do." (p.80)

นอกจากนี้ สการ์เลตต์ยังเป็นคนที่ต้องการให้ตนเองเป็นจุดสนใจ และที่สำคัญคือเป็นที่หนึ่งของคนที่ปวงยกเว้นมารดาของเธอ

(...)for she could never long endure any conversation of which she was not the chief subject. (p.8)

If she knew little about men's mind, she knew even less about the minds of women, for they interested her less. She had never had a girl friend, and she never felt any lack on that account (...) To her, all women, including her two sisters, were natural enemies in pursuit of the same pray-man. (...)All women with the one exception of her mother. (p.62)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น ผู้อ่านจะเห็นภาพอุปนิสัยของสการ์เลตต์ได้ดังนี้ สการ์เลตต์มีชีวิตอย่างสุขสบาย ตัวตนที่แท้จริงของเธอเป็นคนที่เอาแต่ใจ เจ้าโทโส อารมณ์ร้อน ขาดการวิเคราะห์ไตร่ตรอง ไม่มีความเป็นกุลสตรีได้อย่างแท้จริงตามมาตรฐานที่สังคมภาคใต้วางไว้ พฤติกรรมของเธอที่อ่อนหวานในบางครั้งเป็นการเสแสร้ง ทั้งนี้ก็เพื่อลวงให้ชายหนุ่มหลงเสน่ห์ แต่เธอก็เป็นคนที่มุ่งมั่น และมีความคิดที่แตกต่างจากกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้

2.3.2 ปมปัญหาความขัดแย้ง

เหตุการณ์ที่มีผลสำคัญกับสการ์เลตต์ คือ การหมั้นของแอชลีย์กับเมลานี สำหรับสการ์เลตต์แล้ว นี่คือการผิดหวังครั้งแรกของเธอ

(...) her hand were cold, and a feeling of disaster oppressed her. There were pain and bewilderment in her face, the bewilderment of a pampered child who has always had her own way for the asking, and who now, for the first time, was in contact with the unpleasantness of life. (p.24)

อย่างไรก็ตาม สการ์เลตต์ยังมุ่งมั่นที่จะให้แอสเลย์ยกเลิกการหมั้น แต่เมื่อเหตุการณ์ไม่เป็นไปอย่างที่เธอคาดไว้ เธอจึงตัดสินใจแต่งงานกับชาร์ลส์ แฮมมิลตัน พี่ชายของเมลานีเพื่อประชดแอสเลย์ ในขณะที่นั้นสการ์เลตต์ได้พบกับเรดต์ บัทเลอร์แล้ว และเรดต์เป็นคนที่รู้เห็นเหตุการณ์ในวันที่สการ์เลตต์สารภาพรักกับแอสเลย์ ซึ่งเป็นเหตุให้เธอเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเรดต์ สการ์เลตต์มีลูกกับชาร์ลส์ ชื่อเวด หลังจากนั้นไม่นาน ชาร์ลส์ก็เสียชีวิตซึ่งสร้างความคับข้องใจให้เธอเป็นอย่างมาก เพราะการเป็นหม้ายทำให้ชีวิตของเธอต้องอยู่ในกรอบมากขึ้น (ขณะนั้นสการ์เลตต์มีอายุเพียง 17 ปี) เธอย้ายไปแอตแลนตาและอยู่ร่วมกับเมลานีที่เธอเกลียดชัง ในช่วงเวลานี้เอง เธอก็ได้ทำสิ่งที่ผิดธรรมเนียมโดยอาศัยจังหวะความจำเป็นจากเหตุการณ์สงคราม กล่าวคือ มีการประมูลเพื่อหาเงินช่วยเหลือทหารด้วยการเดินร่ำ สการ์เลตต์รับการประมูลจากเรดต์ เพราะเธอปรารถนาจะเดินร่ำเหลือเกินดังที่มาร์กาเร็ต มิทเชลล์ได้บรรยายดังต่อไปนี้

(...)and Scarlett thought she would scream. She wanted to dance. She wanted to dance. She looked across the floor and tapped her foot to the music and her green eyes blazed so eagerly that they fairly snapped. (p.176)

นอกจากการเดินร่ำในงานประมูล สการ์เลตต์เลิกใส่ชุดไว้ทุกข์เพื่อแลกกับหมวกที่เรดต์ซื้อ มา สการ์เลตต์มีความขัดแย้งในใจคือ ความปรารถนาของเธอจะขัดแย้งกับกฎธรรมเนียมของสังคมอยู่เสมอๆ เธอรู้ว่าสิ่งที่เรดต์เสนอหรือบอกให้ทำนั้นล้วนเป็นสิ่งที่น่าตำหนิจากสังคม แต่เธอก็เลือกที่จะทำตามใจปรารถนาของเธอ

สการ์เลตต์ยังคงรักแอสเลย์อยู่ และด้วยความรักเธอได้ให้คำสัญญากับแอสเลย์ว่าจะดูแลเมลานียามที่เธอไปรบ ขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่ยุทธสงครามอีกเมลานีเองก็คลอดลูกเข้าศึกเข้าเมืองแอตแลนตา ทำให้สการ์เลตต์ต้องพาเมลานีหนีกลับทารา ด้วยความช่วยเหลือจากเรดต์ สการ์เลตต์เดินทางถึงทาราและพบกับพ่อที่เสียชีวิตไป น้องสาว 2 คนที่ป่วย และแม่ที่เสียชีวิต

ไปแล้ว รวมทั้งบ้านที่แทบไม่เหลืออะไรหลังสงคราม สการ์เลตต์ต้องเผชิญกับความอดอยากและ เธอได้ปฏิญาณไว้ว่าเธอจะทำทุกสิ่งเพื่อให้ได้มีกิน สการ์เลตต์เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงที่จะฟื้นฟูทารา และเป็นหัวหน้าครอบครัว ระหว่างอยู่ที่ทารา เธอเริ่มยอมรับเมลานีเพราะทั้งคู่ได้ผจญเหตุการณ์ ร้ายๆมาด้วยกันและช่วยเหลือกัน

'I'll say this for her,' she thought grudgingly, 'she's always there when you need her.' (p.459)

เมื่อไม่สามารถยืมเงินจากเรตต์ได้ สการ์เลตต์จึงแต่งงานกับแฟรงก์ เคนเนดี คู่หมั้นของ ซูเอเลนน้องสาวของเธอซึ่งกำลังจะร่ำรวย เพื่อนำเงินมาใช้รักษาทาราไว้ไม่ให้ถูกขายทอดตลาด สการ์เลตต์เห็นว่าหากน้องสาวตนมีฐานะและเงินทอง ก็จะไม่หันมาเกลียดเลวทารา เธอจึงตัดสินใจ ที่จะดึงแฟรงก์มาเป็นของตัวเอง ซึ่งสการ์เลตต์เองถือเป็นเรื่องเล็กน้อย

That he was Suellen's fiance caused her no qualm of conscious. After the complete moral collapse which had sent her to Atlanta and to Rhett, the appropriation of her sister's betrothed seemed a minor affair and one not to be bothered at this time. (p.579)

จะเห็นได้ว่าขณะนี้จิตใจของเธอมุ่งมั่นแต่ที่จะรักษาบ้านและที่ดินของทาราไว้ หลังจากแต่งงานกับแฟรงก์ สการ์เลตต์ดูแลกิจการเองและทำทุกอย่างเพื่อให้ได้เงินและกำไร ซึ่งภายหลังเป็นสาเหตุให้แฟรงก์ตาย สการ์เลตต์แต่งงานกับเรตต์ในเวลาต่อมา หลังจากนั้น สการ์เลตต์ใช้ชีวิตอย่างหรูหรา ใช้เงินสุรุ่ยสุร่าย และมีลูกสาวกับเรตต์ชื่อบอนนี่ สการ์เลตต์เริ่มรับรู้ตัวตนที่แท้จริงของแอสเลย์ว่าเธอเป็นคนที่ติดอยู่กับอดีตของโลกเก่าและไม่สามารถยอมรับโลกใหม่ สการ์เลตต์ตระหนักว่าเธอมิได้รู้สึกกับแอสเลย์อย่างที่เคอร์รู้สึก ความรู้สึกที่มีเป็นเพียงเพื่อนที่มีอดีต ร่วมกัน ในขณะที่เดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสการ์เลตต์กับเรตต์เลวร้ายลงเพราะเรตต์เข้าใจว่า สการ์เลตต์ยังรักแอสเลย์อยู่ และสการ์เลตต์ก็ไม่พอใจที่เรตต์ไปอยู่และมีความสัมพันธ์กับ เบลล์ วัตลิง การตายของบอนนี่ยิ่งทำให้ทั้งคู่ห่างเหินกัน สการ์เลตต์รู้สึกอ้างว้าง ในช่วงท้ายของเรื่อง สการ์เลตต์เริ่มตระหนักว่าเธอต้องการเมลานี และต้องการให้เมลานีมองเธอในแง่ดีเหมือนที่ เคยเป็นมา เธอเป็นห่วงเมลานีและไม่ต้องการให้เมลานีเสียใจ หลังจากที่เมลานีตาย สการ์เลตต์ เพิ่งคิดได้ว่า เมลานีเป็นที่พึ่งพิงของเธอเช่นเดียวกับที่เมลานีพึ่งเธอ

Melanie could not die. It was impossible for her to die. God wouldn't let her die when, Scarlett, needed her so much. Never before had it occurred to her that she needed Melanie. But now, the truth surged in, down to the deepest recesses of her soul. She had relied on Melanie, even as she had relied upon herself, and she had never known it. Now, Melanie was dying and Scarlett knew she could not get along without her. (p.984)

การสูญเสียเมลานีก็เปรียบเสมือนเธอได้สูญเสียเอเลนอีกครั้ง เธอสำนึกในสิ่งที่เธอได้คิดและทำไม่ดีต่อเมลานี อีกทั้งได้เรียนรู้ตัวตนของแอสเลย์และรู้ใจตัวเองว่าเธอไม่ได้ต้องการแอสเลย์อีกต่อไป แอสเลย์เองก็ไม่ได้รักสการ์เลตต์จริงๆ สการ์เลตต์ได้รู้ว่าเธอต้องการคนที่ระมัดระวังและแบ่งปันความรู้สึกกับเธอ แต่ในขณะที่ เธอรู้ว่าเธอได้สูญเสียคนเหล่านั้นไปแล้ว และคนที่เหลืออยู่คือเรตต์ ซึ่งเป็นที่พึ่งสุดท้ายของเธอ แต่เรตต์ก็จวนไปเพราะเขาหมดรักในตัวสการ์เลตต์แล้ว ความรักที่เขาเคยให้กับสการ์เลตต์นั้น เรตต์นำไปมอบให้กับคนอื่น เมื่อตอนนี้ตายไป ความรักก็ตายตามบอสนี้ไปด้วย ความดีอันของสการ์เลตต์ที่ เป็นใจหลงรักแอสเลย์มานาน และไม่เคยมองเห็นความรักของเรตต์เลย สำหรับสการ์เลตต์นั้น เธอได้ตระหนักและสำนึกว่าเธอหลงใหลไปกับแอสเลย์มานาน เป็นห่วงเรื่องฐานะ เงินทอง กิจการบ้านเมือง จนไม่สนใจสิ่งรอบข้างไปว่าจะเปียแฟรงก์ เวด เอลลา เมลานี และเรตต์ ซึ่งเป็นเครื่องชี้ว่าเธอมีความเป็นผู้ใหญ่ขึ้น แต่คุณลักษณะอีกประการของเธอก็ไม่เคยเปลี่ยนกล่าวคือ ขามที่เธอชอบกับความปวดร้าวผิดหวังหรือโศกที่เธอเผชิญ บางสิ่งบางอย่าง สการ์เลตต์จะผลัดวันคิดถึงไปเรื่อยๆ ในวันที่รุ่งขึ้นเสมอ รวมทั้งความดีที่เธอจะหวนกลับไปสู่ทวารอันเป็นสถานที่ซึ่งเธอเลือกเป็นจุดตั้งหลักของเธอ

นอกจากอุปนิสัยของเธอเองแล้ว จะเห็นได้ว่าเจ้าสาวคู่บุญที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและพฤติกรรมสการ์เลตต์คือ ความรักในตัวแอสเลย์ การตัดสินใจแต่งงานกับชาร์ลส์เพื่อประชดแอสเลย์ การเดินทางไปสู่แอตแลนตา การดูแลเมลานี การมองไม่เห็นความดีของเมลานี และมองไม่เห็นความรักของเรตต์ ล้วนเป็นผลสืบเนื่องมาจากความรักที่สการ์เลตต์มีให้แอสเลย์ทั้งสิ้น สิ่งต่อไปที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของสการ์เลตต์คือ ภาวะสงครามที่ทำให้สการ์เลตต์พบกับ การเปลี่ยนแปลงที่ใหญ่หลวงของชีวิต จากชีวิตที่เคยอยู่อย่างสบาย เธอกลับต้องทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัว ต้องแบกภาระดูแลผู้คนอีกหลายชีวิต รวมถึงความรักในบ้านไร่ทวารอันเป็นที่เกิด ซึ่งเธอยอมทำทุกอย่างเพื่อรักษาไว้ไม่ว่าจะเป็น การฆ่าทหารแยงกี การแต่งงานกับแฟรงก์ซึ่งเป็นคู่หมั้นของน้องสาว

มาร์กาเร็ต มิตเชลล์ปูพื้นให้ผู้อ่านเข้าใจที่มาของอุปนิสัยของสการ์เลตต์ว่า เป็นเพราะอิทธิพลของพันธุกรรมเป็นหลัก สการ์เลตต์เป็นลูกครึ่งระหว่างเชื้อสายชาวไอริชทางเจอราร์ดผู้พ่อ กับเชื้อสายผู้ดีฝรั่งเศสของเอเลนผู้เป็นแม่

(...)and in them there was no such conflict as frequently raged in Scarlett's bosom, where the blood of a soft – voiced, over-bred Coast aristocrat mingled with the shrewd, earthy blood of an Irish peasant.
(p.88)

มาร์กาเร็ต มิตเชลล์นำเสนอบุคลิกของสการ์เลตต์ที่มี 2 ด้าน คือความใจร้อนเหมือนพ่อกับการวางตัวตามมารยาทสังคมซึ่งได้รับการฝึกอบรมจากแม่ อย่างไรก็ตาม เธอมีลักษณะเหมือนพ่อบอกว่าแม่ พฤติกรรมของสการ์เลตต์ได้รับอิทธิพลจากความที่มีเชื้อสายไอริชเป็นสำคัญ เช่น เธอเป็นฝ่ายบอกรักแอสเลย์ก่อนทั้งๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ "กุลสตรี" ไม่พึงกระทำ

Suddenly she found her tongue and just as suddenly all the years of Ellen's teachings fell away, and the forthright Irish blood of Gerald spoke from his daughter's lips.

' Yes - a secret. I love you.' (p.116)

นอกจากนี้ ความรักในผืนแผ่นดินทาราถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในนวนิยายเรื่องนี้ในแง่ที่ว่า สการ์เลตต์ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อรักษาทาราไว้ มาร์กาเร็ต มิตเชลล์ได้แสดงให้เห็นตั้งแต่ต้นเรื่องว่า ความรักในผืนดินเกิดเป็นลักษณะนิสัยสำคัญของชาวไอริช เจอราร์ดได้พูดทำนายไว้แต่ต้นว่าสักวันหนึ่งสการ์เลตต์จะต้องรักผืนดินอย่างยิ่ง

'Land is the only thing in the world that amounts to anything.'

' (...) 'Tis the only thing worth working for, worth fighting for-worth dying for.'

' (...)No,'tis proud I am. And don't be forgetting that you are half Irish, Miss! And to anyone with a drop of Irish blood in them the land they live on is like their mother. '

' (...)'Twill come to you, this love of land. There's no getting away from it, if you're Irish. (p.38)

เพื่อรักษาผืนดินแห่งทาราไว้ สการ์เลตต์ยินยอมกระทำสิ่งที่ผิดวิสัยสตรีจนถึงขั้นผิดศีลธรรม เธอเสนอตัวเองให้กับเรตต์ซึ่งต้องการตัวเธอ เพื่อแลกกับเงินที่จะนำมาใช้รักษาทาราไว้ เมื่อไม่สำเร็จ สการ์เลตต์ก็ตัดสินใจแย่งคู่หมั้นของซูเอเลน น้องสาว เพื่อให้ได้เงินมาในที่สุด มาร์กาเรต มิทเชลล์ได้ให้เหตุผลแห่งการกระทำของตัวละครไว้แล้วว่าเกิดจากการที่สการ์เลตต์ได้เลือกจาก เจอร์ราร์ดอยู่เกือบเต็มตัวเป็นสำคัญ เธอจึงมีความเป็นไอริชผู้รักและหวงแหนที่ดินประดุจชีวิตตน

นอกจากนิสัยใจคอที่เหมือนกันแล้ว เหตุการณ์ในชีวิตของสการ์เลตต์กับพ่อเธอก็ยังคงคล้ายคลึงกันหลายประการ เจอร์ราร์ดสร้างบ้านไร่ทาราจากที่ดินรกร้างว่างเปล่า สการ์เลตต์ก็ฟื้นฟูทาราขึ้นใหม่จากสภาพที่แทบไม่มีอะไรเหลือภายหลังสงคราม ทั้งคู่ต่างอาศัยไหวพริบและเขาวาน์ปัญญา รวมทั้งความมานะอดทนที่มีอยู่ในตน แม้ว่าความสำเร็จนั้นจะได้มาด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องก็ตาม ชีวิตของสการ์เลตต์เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง ภายหลังสงครามกลางเมืองที่ทำลายสังคมและเศรษฐกิจ จากที่เคยอยู่อย่างสุขสบาย เธอต้องทำงานเพื่อให้มีกิน เพื่อให้อยู่รอด ต้องทำทุกอย่างเพื่อรักษาบ้านและที่ดินอันเป็นที่รักของเธอ ประเด็นนี้เป็นแก่นเรื่องซึ่งมาร์กาเรต มิทเชลล์ได้กล่าวกับเลแฮม ไว้ดังนี้

"The book is about what made some of our people come through a war, a reconstruction, and a complete wrecking of the social and economic system."³⁰

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ความนิยมในตัวสการ์เลตต์ ประการหนึ่งนั้นเกิดจากบุคลิกความคิด นิสัยใจคอของเธอซึ่งต่างไปจากตัวละครเอกหญิงของนวนิยายในสมัยศตวรรษที่19 อีกประการหนึ่งเกิดจากความประทับใจในความสามารถและจิตใจที่มุ่งมั่นในการที่จะดำรงชีวิตให้อยู่รอดในภาวะที่ตกต่ำ แม้ว่ากรกระทำเพื่อการอยู่รอดของเธอเป็นสิ่งที่ขัดกับสังคม และขนบธรรมเนียม

มาร์กาเรต มิทเชลล์ได้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่านิสัยและการกระทำของสการ์เลตต์ได้รับอิทธิพลจากเจอร์ราร์ด เธอรับเอาความเป็นไอริชที่รักในผืนแผ่นดิน ความใจเร็วเลือดร้อน และความ

³⁰ Anne Edwards. Road to Tara. p.11.

อดทนมุ่งมั่นจากเจอราร์ดมากกว่าความนุ่มนวลอ่อนโยนจากเอเลนที่มีเชื้อสายผู้ดีเก่าฝรั่งเศส
สการ์เลตต์รับบุคลิกลักษณะจากเอเลนมาแต่เพียงผิวเผิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของสการ์
เลตต์โดยรวม เป็นผลจากอิทธิพลของพันธุกรรมมากกว่าการอบรมสั่งสอน